Č.j.: VP/S 101/01-160 V Brně dne 14. listopadu 2001

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zahájil dne 27.8. 2001 podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře ve spojení s § 18 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů, s účastníkem řízení Ministerstvem dopravy a spojů České republiky, správní řízení ve věci povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory podle § 2 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, a ve věci rozhodl takto:

Správní řízení ve věci povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory pro veřejnou podporu poskytnutou na základě programu podpory s názvem „Doprovodný sociální program Českých drah, s.o. na léta 2001 – 2005“, ve výši 1 475 mil. Kč, dle § 6 odst. 4 písm. a) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, se

z a s t a v u j e .

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 27.8. 2001 žádost o povolení výjimky (dále jen „žádost“) podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře (dále jen „zákon o veřejné podpoře“), kterou podalo Ministerstvo dopravy a spojů České republiky podáním ze dne 23.8. 2001, č.j. 1907/2001-O130.

Údaje získané z žádosti o povolení výjimky:

- poskytovatelem veřejné podpory je Ministerstvo dopravy a spojů České republiky
- ministerstvem odpovědným za poskytnutí veřejné podpory je Ministerstvo dopravy a spojů České republiky
- kontaktní osobou je Ing. Věra Marvanová
- název veřejné podpory je Doprovodný sociální program ČD, s.o. na léta 2001-2005 (dále jen „Program podpory“)
- základem pro poskytnutí veřejné podpory je usnesení vlády České republiky č. 1328 ze dne 18.12. 2000

- Program podpory navazuje na Doprovodný sociální program ČD, s.o. na léta 1998-2000, schválený před nabytím účinnosti zákona o veřejné podpoře
- jedná se o sektorový Program podpory v oblasti železniční dopravy se zaměřením na řešení zaměstnanosti ve společnosti České dráhy, s.o.
- předpokládané výdaje ze státního rozpočtu vzniklé v důsledku poskytnutí podpory na základě Programu podpory v období pěti let činí 310 mil. Kč
- předpokládaný počet příjemců podpory poskytnuté na základě Programu podpory je větší než 1000.

Podklady pro rozhodnutí:

Při posuzování žádosti vycházel Úřad z následujících podkladů:

- formuláře žádosti o povolení výjimky podle ustanovení § 6 zákona o veřejné podpoře
- popisu Programu podpory včetně příloh
- důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů
- finanční kalkulace Programu podpory
- usnesení vlády České republiky č. 1328 ze dne 18.12. 2000
- dopisu ředitele odboru železniční dopravy Ministerstva dopravy a spojů České republiky Ing. Vojtěcha Zelenky ze dne 16.7. 2001 č.j. 2080/01-O10

Vymezení účastníka řízení

Jediným účastníkem řízení o povolení výjimky je v souladu s § 3 písm. c) ve spojení s § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře Ministerstvo dopravy a spojů České republiky.

Popis Programu podpory

Program podpory je zaměřen na snížení nežádoucích sociálních dopadů spojených se snižováním zaměstnanosti v důsledku procesu transformace Českých drah. Program podpory byl schválen na základě usnesení vlády České republiky č. 1328 ze dne 18.12. 2000. Program podpory svým zaměřením navazuje na Doprovodný sociální program podpory pro léta 1998-2000, jenž byl schválen před nabytím účinnosti zákona o veřejné podpoře. Program podpory tvoří následující opatření, která jsou poskytována zaměstnancům Českých drah, s.o., kteří ukončí pracovní poměr v souvislosti s transformací této organizace:

1. sociální výhody

a) příspěvek zaměstnancům Českých drah, s.o., kteří ukončí v období od 1.1. 2001 do 31.12. 2005 dohodou podle § 43 zákoníku práce z důvodů uvedených v § 46 odst. 1 písm. a) až c) zákoníku práce, pracovní poměr uzavřený na dobu neurčitou, za podmínek stanovených v bodu AI. Programu podpory
b) prominutí zaměstnancům Českých drah, s.o. nesplacené výše stabilizačního příspěvku na bydlení a zůstatku nesplacené bezúročné půjčky z Fondu kulturních a sociálních potřeb
c) změna doby platnosti nájemní smlouvy zaměstnanců Českých drah, s.o. k bytu, ke kterému vykonávají České dráhy, s.o. právo hospodaření, z doby určité na dobu neurčitou
d) úprava tarifu jízdného a přepravného pro přepravu zaměstnanců Českých drah, s.o.

2. rekvalifikace

a) rekvalifikační program je zaměřen na eliminaci dopadů ze snižování zaměstnanosti v souvislosti s uskutečňováním procesu transformace Českých drah, s.o. Rekvalifikace pro další uplatnění uvolněných zaměstnanců je zabezpečována úřady práce dle potřeb trhu v jednotlivých regionech, v případě nadregionálního řešení rekvalifikací formou rekvalifikačních programů budou České dráhy, s.o. spolupracovat s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

b) České dráhy, s.o. umožní vybraným zaměstnancům, kteří by jinak z důvodu nadbytečnosti museli ukončit pracovní poměr, rekvalifikaci na obdobnou, většinou technicky náročnější profesi, za účelem setrvání zaměstnance v pracovním poměru a zvýšení mobility a adaptability pracovní síly.

Z celkového počtu 14 000 nadbytečných zaměstnanců Českých drah, s.o., za období od roku 2001 do roku 2005, se plánuje, že v rámci probíhající transformace ukončí do konce roku 2005, na základě Programu podpory, pracovní poměr dohodou 1165 zaměstnanců a rekvalifikováno bude 310 zaměstnanců. Celkové finanční zatížení státního rozpočtu, jehož prostředky budou poskytnuty na opatření související s plněním úkolů vymezených v Programu podpory, bude za celou dobu poskytování podpory činit 1 475 mil. Kč, z toho na tzv. vnitřní rekvalifikaci je vymezeno 310 mil. Kč.
Realizace daného opatření souvisí s právě připravovanou transformací společnosti České dráhy, s.o. na obchodní společnost samostatně podnikající na dopravním trhu České republiky a Evropy. Úkolem státu je vytvořit podmínky pro rozvoj dopravního systému uspokojujícího potřeby společnosti a fungujícího s uplatněním tržních mechanismů, a rovné podmínky konkurence pro všechny provozovatele dopravy.

Základní vymezení příjemce podpory

Státní organizace České dráhy byla zřízena jako nástupnický subjekt státní organizace Československé státní dráhy zákonem č. 9/1993 Sb., o Českých drahách, ve znění pozdějších předpisů, jako právnická osoba, která se zapisuje do obchodního rejstříku. Základním předmětem činnosti je přeprava osob a věcí na celostátních drahách a provoz celostátních drah. Na České dráhy se vztahují právní předpisy upravující postavení a právní poměry státního podniku přiměřeně, pokud zákon o Českých drahách nestanoví jinak. Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů, upravuje postavení a právní poměry státního podniku založeného státem za účelem uspokojování významných celospolečenských, strategických nebo veřejně prospěšných zájmů.
České dráhy, s.o., čelí v současnosti problémům s likviditou. V budoucnosti budou muset vynaložit značné finanční prostředky na zajištění současných i plánovaných investičních a provozních výdajů a zejména na uhrazení úvěrů a úroků z úvěrů. Příjmy z provozní činnosti a státní dotace nepostačují na pokrytí nákladů na jejich provoz.

Právní analýza

V § 1 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že tento zákon upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (Sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, dále jen „Evropská dohoda“). Čl. 64 odst. 1 bod (iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí

jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží. Čl. 64 odst. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24. 6. 1998 s účinností od 11. 7. 1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č. 1/98 Rady přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a ČR na straně druhé ze dne 24.6.1998 o přijetí prováděcích pravidel pro uplatnění ustanovení o státní podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bod (iii) a odst. 2, podle čl. 64 odst. 3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi ES a jejich členskými státy na straně jedné a ČR na straně druhé, a v čl. 8 odst. 1 bod (iii) a odst. 2 Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESUO (dále jen „Prováděcí pravidla“)).

V čl. 2 Prováděcích pravidel se stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře a programů veřejných podpor s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel článku 87 Smlouvy o založení Evropského společenství, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora ES a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle článku 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.

V § 3 písm. a) zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejnou podporou se rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků.
V § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejná podpora poskytovaná způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení soutěže tím, že zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské Unie, je neslučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a je zakázána. V § 2 odst. 2 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že zákaz veřejné podpory podle odst. 1 platí pokud tento zákon nestanoví jinak nebo pokud Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolil výjimku.
V souladu s rozsudkem Evropského soudního dvora ze dne 17.6.1999, Belgie v. Komise Evropských společenství, C-75/97, je třeba při posuzování otázky, zda konkrétní opatření zakládá veřejnou podporu, hodnotit toto opatření ne s ohledem na příčiny či cíle, které sleduje, ale na základě jeho účinků.
Opatření vymezená v bodu 1 a v bodu 2 *Popisu programu podpory*, která jsou určena buď přímo zaměstnancům Českých drah, s.o. anebo Českým drahám, s.o., avšak s přímým dopadem na její zaměstnance, dle názoru Úřadu nezvýhodňují určité podnikání či odvětví výroby, a tudíž nenaplňují jednu z kumulativních podmínek zakázané veřejné podpory, podmínku selektivity opatření, vymezených v § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře.
Úřad k danému závěru dospěl na základě posouzení skutečností vyplývajících z popisu a zaměření jednotlivých opatření. Opatření sociální povahy uvedená v bodu 1 *Popisu programu podpory*, která jsou poskytovaná nad rámec plnění zákonných povinností vyplývajících pro zaměstnavatele v souvislosti s ukončením pracovního poměru jeho zaměstnanců, jsou poskytována přímo zaměstnancům Českých drah, s.o., kteří ukončí pracovní poměr na základě dohody o rozvázání pracovního poměru, čímž nedochází ke zvýhodnění podnikání či odvětví výroby, ale ke snížení nežádoucích sociálních dopadů spojených se snižováním zaměstnanosti Českých drah, s.o..Opatření uvedená v bodu 2 písm. a) *Popisu programu podpory*, spojené s realizací rekvalifikačních programů prováděných úřady práce zakládají všeobecné opatření státu, a tudíž se nejedná o zvýhodnění podnikání či odvětví výroby. Opatření uvedené v bodu 2 písm. b) *Popisu programu podpory* umožní vybraným

zaměstnancům , kteří by jinak byly nuceni z důvodu nadbytečnosti ukončit pracovní poměr, rekvalifikaci na jinou profesi. Jeho konečným účinkem je zachování pracovních příležitostí pro vybrané zaměstnance Českých drah, s.o. a zvýšení mobility pracovní síly, a tudíž provedením daného patření nedojde ke zvýhodnění podnikání či odvětví výroby.

Závěr

Dne 4.10.2001 bylo účastníku řízení doručeno vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, případně navrhnout jeho doplnění. Tohoto práva účastník řízení ve stanovené lhůtě nevyužil.

Vzhledem k výše uvedenému , Úřad shledal, že opatření, provedená na základě Programu podpory, nezakládají veřejnou podporu podle § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře a Úřad se z toho důvodu rozhodl správní řízení zastavit.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí lze dle § 6 odst. 5 zákona o veřejné podpoře do 15 dnů ode dne jeho doručení podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – odboru veřejné podpory v Brně, Joštova 8. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Mgr. Kamil Rudolecký
pověřený řízením odboru

Obdrží:

Vážený pan
Ing. Jaromír Schling
ministr dopravy a spojů
Ministerstvo dopravy a spojů České republiky
110 15 Praha 1